

zijn hulp en steun in al die jaren, nog eens op Roosendaal bezocht temidden van zijn boeken en kleine kunstschaten, was hij wel zeer verouderd maar nog vol geest. Nu is hij te ruste gegaan in Ede en sluit daar mede als het ware de rij der oude garde af: RANNEFT, HULSHOFF, DE RANITZ, SCHIPPERS, DENEKAMP, DE MONCHY, VAN WELY!

Bij mij en velen blijft de herinnering aan een goed en vriendelijk gezind mensch met aangename, hoffelijke vormen, met veelzijdige ontwikkeling en een bewonderenswaardig diepgaande kennis van zijn vak. Maar niet minder ruim was zijn inzicht in de diepste roerselen van de menschelijke ziel! Het was een lust om hem waar te nemen in zijn omgang met de moeders en haar kinderen. Zelf kinderloos, gaf hij aan deze kleinen zijn volle genegenheid. En hoe menigmaal niet bleek zijn onbaatzuchtigheid! Denk eens, georganiseerd geneesheer van tegenwoordig, aan den collega VOÛTE, die jaren lang duizenden belangeloos te woord stond aan zijn polikliniek, waarvan hij de exploitatiekosten zelf nog mede hielp dragen! En daarnaast stond VOÛTE zóó luchthartig tegenover de geldelijke resultaten van zijn betere practijk, dat zijn flinke, praktische vrouw steeds weer in wanhoop geraakte over den maanden- en jaren langen achterstand in zijn boeken, die zij moest trachten bij te werken.

Eens in de week hield hij een avond beschikbaar voor ons, jongeren, om van zijn gezelschap te genieten. Voor het overige gaf hij zijn vrije uren het liefst aan de wetenschap.

Hij moge dan in de voorrede van de bovenaangehaalde brochure zijn gastheeren bedanken voor het onthaal aan den „*confrère d'un pays peu connu, sans introduction protectrice, ni réputation scientifique*”, hierin was hij al te bescheiden. Zijn persoonlijkheid verzekerde hem overal een goede ontvangst en zijn wetenschappelijke portefeuille was behoorlijk gevuld! In de eerste jaarvergaderingen van de Nederlandsche Vereeniging voor Paediatrie kwam hij herhaaldelijk met goeddoorwerkte voordrachten. Na een studie in het Instituut PASTEUR te Parijs deed hij in een eigen laboratorium uitvoerige onderzoekingen over de toenmaals nog nieuwe bacteriële oorzaak van de diphtheritis en wees hij reeds op de „*diphtherie poolongée*” van CADET DE GASSECOURT, op de bacteriedragers dusvan tegenwoordig. Met dr. TIMMER bewerkte hij de rapporten over serumbehandeling bij diphtheritis, terwijl in het *Medisch Weekblad* — waarvan hij medeoprichter was, — de behandeling van de chronische maagdarmpatarrhe bij kinderen met groote kennis van zaken besproken werd. Ik heb dr. VOÛTE in zijn geheele Amsterdamsche periode meegemaakt, als huisvriend van mijn vader, later als assistent, aan zijn polikliniek, tenslotte als zijn collega en opvolger (met dr. ALTA) aan de polikliniek. En steeds als bewonderaar van al zijn uitnemende eigenschappen. Hierdoor gevoel ik behoefte om bij zijn heengaan dit woord van herinnering neer te schrijven. Hij ruste zacht!

Amsterdam, 29 Mei 1922.

N. KNAPPER CZN.

BENOEMD: Tot gewoon lid der Koninklijke Akademie van Wetenschappen dr. C. U. ARIËNS KAPPERS, arts, directeur van het Centraal Instituut voor Hersenonderzoek te Amsterdam; met ingang van 1 September a.s. tot adjunct-directeur van den gemeentelijken geneeskundigen dienst te Zaandam A. P. SMIT, arts te Vlissingen; tot res. O. v. G. 2de kl. L., A. H. J. WIND, arts; tot lid van het college van regenten over het huis van bewaring te Middelburg J. C. GIEBEN, arts aldaar.

GEVESTIGD: Te Hilversum mej. M. H. E. J. H. I. SANDERS, arts; te Warmond J. H. BOUWDIJK BASTIAANSE, arts; te Amsterdam S. SPIJER, arts.

GEPLAATST: Met ingang van 6 Juni a.s. te Willemsoord J. RIS, O. v. G. 1ste kl. Z.; bij het garnizoen te Arnhem P. L. RIETEMA, res. O. v. G. 2de kl. L.; bij het militaire hospitaal te Amersfoort C. W. VAN WIERINGEN, res. O. v. G. 2de kl. L.; bij het garnizoen te Leiden F. C. SPRUIJT, res. O. v. G. 2de kl. L.; in de stelling van den Helder M. VAN DER SLUYS en F. J. A. BADEN, O. v. G. 2de kl. Z., resp. aan boord Hr. Ms. *Gelderland* en Hr. Ms. *Zeeland*; bij den militairen geneeskundigen dienst te Haarlem P. C. L. KUIPERS, res. O. v. G. 2de kl. L..

OPGAVE VAN BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

Aangegeven in de week van 14 tot en met 20 Mei 1922 (*Nederl. Staatsc.*).

Provincie en Gemeente.	T.	R.	D.	Provincie en Gemeente.	T.	R.	D.	Provincie en Gemeente.	T.	R.	D.
FRIESLAND.				N.-HOLLAND.				ZEELAND.			
Achtkarspelen	.	1	.	Amsterdam 2)	.	10	32	Middelburg	.	1	.
Idaarderadeel	.	1	.	Enkhuizen	.	.	2	Oost- en West-			
Leeuwarden	.	1	.	Haarlem	.	.	1	Souburg	1	.	.
Smallingerland	.	1	.	Haarlemmermeer	.	.	1	Sluis	.	.	1
Stavoren	.	.	1	Heemskerk	.	.	1	Totaal v. d. d. ov.	1	1	1
Wijmbritseradeel	.	.	1	Koog a/d Zaan	1	.	.	N.-BRABANT.			
Totaal v. d. prov.	.	4	2	Warmenhuizen,	1	.	.	Baarle-Nassau	.	.	3
				Totaal v. d. prov.	2	10	37	Rosendaal c. a.	.	1	.
OVERIJSEL.				UTRECHT.				Uden	.	1	.
Deventer	.	1	1	Amersfoort	.	1	1	Zevenbergen	1	.	.
Enschede	.	.	2	Jutphaas	.	.	1	Totaal v. d. prov.	1	2	3
Steenwijk	.	1	.	Utrecht	.	1	3	GELDERLAND			
Totaal v. d. prov.	.	2	3	To. aal v. d. prov	.	2	5	Arnhem	.	.	1
				Z.-HOLLAND.				Barneveld	.	.	2
GRONINGEN.				Boskoop	.	.	2	Beesd	.	.	1
Groningen	1	.	.	Delft	.	.	1	Brummen	.	.	1
Midwolda 1)	.	.	.	Dordrecht	.	1	2	Ede	.	.	1
Noorddijk	.	.	1	Dubbeldam	.	1	.	Geldermalsen	.	1	.
Warffum	.	.	1	's-Gravenhage	.	2	4	Nijmegen	.	1	2
Totaal v. d. prov.	1	.	2	Hellevoetsluis	.	.	1	Rheden	.	.	1
				IJsselmonde	1	.	.	Vorden	.	.	1
DRENTHE.				Katwijk	2	.	.	Wijchen	.	.	1
Assen	.	.	2	Leiden	.	1	1	Wisch	.	.	1
Dwingelo	.	.	2	Lekkerkerk	.	1	.	Zutphen	.	.	1
Emmen	1	.	1	Maassluis	1	.	.	Totaal v. d. prov.	.	2	13
Zuidwolde	.	.	1	Middelharnis	.	1	.	LIMBURG.			
Totaal v. d. prov.	1	.	6	Pernis	.	1	.	Echt	.	.	2
				Rotterdam	1	14	6	Eysden 1)	.	.	.
FRIESLAND.				Schiedam	.	1	.	Heerlen 1)	.	3	.
Achtkarspelen	.	1	.	Strijen	.	.	1	Maastricht	.	.	1
Idaarderadeel	.	1	.	Waddinxveen	.	.	1	Totaal v. d. prov.	.	3	3
Leeuwarden	.	1	.	Totaal v. d. prov.	5	23	19	Totaal v. h. Rijk	11	49	94
Smallingerland	.	1	.								
Stavoren	.	.	1								
Wijmbritseradeel	.	.	1								
Totaal v. d. prov.	.	4	2								

T. = Febris typhoïdea. R. = Roodvonk D. = Diphtheritis.

1) Eén geval van Meningitis cerebrospinalis epidemica.

2) Vier gevallen van idem.

Dus in het geheel 7 gevallen van Meningitis cerebrospinalis epidemica.

OPGAVE VAN BESMETTELIJKE ZIEKTEN.

Aangegeven in de week van 21 tot en met 27 Mei 1922 (*Ned. Staatscourant*).

Provincie en Gemeente.	T.	R.	D.	Provincie en Gemeente.	T.	R.	D.	Provincie en Gemeente.	T.	R.	D.
FRIESLAND.				N.-HOLLAND.				ZEELAND.			
Engwirden	.	1	.	Amsterdam	1	2	8	St. Philipsland	.	.	2
Haskerland	.	2	.	Andijk	1	.	.	Sluis	.	1	.
Leeuwarden	.	1	1	Bussum	.	.	1	Vlissingen	.	.	1
Opsterland	.	1	.	Haarlem	1	2	2	Waarde	.	.	1
Smallingerland	.	2	1	Haarlemmermeer	1
	.	.	.	Hilversum	.	1	.	Totaal v. d. prov.	.	1	4
Totaal v. d. prov.	.	7	2	Krommenie	.	.	2		.	.	.
	.	.	.	Limmen	1	.	.	N.-BRABANT.			
OVERIJSSSEL				Urk	1	.	.	Asten	.	.	1
Avereest	1	.	.	Velsen	.	.	1	Dussen	1	.	.
Deventer	.	1	.	Wormerveer	.	1	2	Eindhoven 1)	.	.	.
Enschede	.	.	2	Totaal v. d. prov.	6	6	16	's-Hertogenbosch	.	.	1
Heino	.	.	1	UTRECHT.				Oisterwijk	.	1	.
Holten	.	.	1	Amerongen	.	2	.	Totaal v. d. prov.	1	1	2
Kampen	.	1	.	Leersum	.	.	1		.	.	.
Raalte 1)	.	.	.	Maarssen	.	.	1	GELDERLAND.			
Zwolle	1	.	.	Utrecht	1	.	2	Arnhem	1	.	3
Totaal v. d. prov.	2	2	4	Totaal v. d. prov.	1	2	4	Barneveld	.	1	.
	.	.	.	Z.-HOLLAND.				Ede	.	1	.
GRONINGEN.				Ter Aar	.	.	1	Gendringen	.	.	1
Bedum	.	.	1	Alblasserdam	.	.	1	Nijkerk	.	.	1
Groningen 2)	.	.	.	Alkemade	.	.	1	Vorden	.	.	1
Noorddijk	.	.	1	Beijerland (Oud)	1	.	1	Wageningen	.	.	1
Uithuizen	.	.	1	Boskoop	.	.	1	Zevenaar	.	.	1
	.	.	.	Dordrecht	.	2	1	Zutphen	.	.	1
Totaal v. d. prov.	.	.	3	Goedereede	.	.	1	Totaal v. d. prov.	1	2	9
	.	.	.	's-Gravenhage	.	2	1		.	.	.
DRENTHE.				Katwijk	1	.	1	LIMBURG.			
Beilen	.	.	1	Koudekerk	.	.	2	Heerlen	.	.	1
Coevorden	.	1	.	Leiden	.	.	1	Ubach over	.	1	.
Diever	.	.	2	Middelharnis	.	.	1	Worms	.	.	.
Vledder	.	.	1	Noordwijk	.	.	4	Venray	1	.	.
Zuidlaren	.	.	1	Rotterdam	.	5	.	Totaal v. d. prov.	1	1	1
	.	.	.	Sliedrecht	.	.	1		.	.	.
Totaal v. d. prov.	.	1	5	Totaal v. d. prov.	1	11	17	Totaal v. h. Rijk	13	34	67

T. = Febris typhoidea. R. = Roodvonk. D. = Diphtheritis.

1) Eén geval van Meningitis cerebrospinalis epidemica.

In het geheel derhalve twee gevallen van Meningitis cerebrospinalis epidemica.

2) Zes gevallen van Dysenterie in één gezin.

Verbetering.

Op bldz. 2055 van het vorige nummer staat regel 21 en vlgd. v. b.: „Hiervan waren 15 lijdende aan strottenhoofd-tuberculose, en van deze laatsten”, enz.. Men moet daarvoor lezen: „Hiervan waren 15 lijdende aan strottenhoofd-tuberculose, te weten elf met zekerheid en negen twijfelachtig, en van deze laatsten”, enz.

Op dezelfde bldz. regel 31 v. b. staat 3 pCt., lees 13 pCt..

Geboorte en sterfte naar leeftijd en doodsoorzaken in eenige grootte gemeenten in Maart 1922.

LEEFTIJD EN DOODSOORZAKEN.	Amsterdam inw. 68385.	Arnhem inw. 71634.	Dordrecht inw. 54551.	's-Gravenhage inw. 36.013.	Groningen inw. 91440.	Haarlem inw. 78387.	's-Hertogenbosch inw. 39068.	Leiden inw. 66644.	Leeuwarden inw. 44018.	Maastricht inw. 55356.	Rotterdam inw. 519012.	Utrecht inw. 144100.
Levenloos aangegeven.....	67	6	6	23	13	3	3	8	4	8	50	13
Beneden het jaar.....	62	9	5	29	8	15	5	8	9	11	71	14
Van 1—4 jaren.....	36	11	4	15	9	4	3	4	4	5	28	13
" 5—14 ".....	17	3	—	5	5	3	—	2	5	4	19	3
" 15—19 ".....	14	1	1	4	1	3	1	1	1	1	12	9
" 20—23 ".....	16	1	5	20	5	5	2	5	3	2	26	7
" 30—39 ".....	33	9	3	11	3	4	4	7	1	5	27	4
" 40—49 ".....	46	6	2	25	8	7	0	9	5	5	26	3
" 50—59 ".....	85	7	2	39	13	7	6	10	7	8	37	18
" 60—79 ".....	237	32	16	113	38	43	12	17	17	13	136	70
80 jaren en daarboven.....	76	15	6	41	11	8	2	14	9	9	56	25
Onbekenden leeftijd.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 Febris typhoidea, typhus abd.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 Vlektyphus.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
3 Malaria, Malaria-cachexie.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
4 Pokken.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
5 Mazelen.....	3	—	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—
6 Roodvonk.....	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—
7 Kinkhoest.....	12	4	—	—	1	1	—	—	1	—	4	1
8 Diphtherie.....	1	1	—	—	—	—	—	1	—	—	4	—
8bis Croup.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
8ter Dysenteria.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
9 Influenza.....	13	4	2	9	1	—	—	—	—	1	3	4
10 Aziatische cholera.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
11 Cholera nostras.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12 Andere epidemische ziekten ..	a)3	—	—	—	c)2	1	—	—	—	—	d)1	—
13 Longtuberculose.....	49	7	6	28	10	8	4	9	4	15	56	15
14 Hersentuberculose.....	6	3	1	3	2	4	1	—	—	2	16	6
15 Andere vormen v. tuberculose	9	1	1	2	2	—	1	2	2	—	4	—
16 Kanker e. a. maligne tumoren	83	11	4	38	15	11	4	10	8	7	39	23
17 Meningitis.....	10	1	1	5	1	1	—	—	—	2	4	2
18 Apoplexie, hersenverweeking	41	3	6	22	6	3	1	4	5	2	30	11
19 Organische hartgebreken.....	80	8	4	32	5	2	1	5	6	5	43	14
20 Acute bronchitis.....	2	1	—	—	1	—	—	—	—	1	5	2
21 Chronische bronchitis.....	6	1	—	7	—	4	—	—	1	—	10	2
22 Pneumonia.....	40	5	1	13	9	7	4	5	1	3	25	10
23 A. ziekten d. ad.wkt. (T. uitg.)	45	9	2	21	9	4	3	1	7	10	31	15
24 Ziekten van de maag (K. uitg.)	b)5	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	1
25 Gast.-ent. en diarrh. (bij k. b. 2 j.)	2	1	1	—	1	1	1	—	—	1	15	—
26 Appendicitis en Typhlitis.....	—	—	—	2	—	—	—	2	1	1	2	1
27 Hernia, darmocclusie.....	3	—	—	3	1	3	—	2	—	—	3	—
28 Levercirrhose.....	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	2	—
29 Acute neph. en ziekte v. Bright	27	8	—	8	1	3	1	2	1	—	11	6
30 Z. v. d. gesl. org. d. vr. (K. uitg.)	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
31 Kraamvrouwenkoorts.....	1	—	—	1	2	—	—	—	—	—	—	—
32 A. ziekten v. zw.sch. en krmbed	1	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	—
33 Aangeb. zwakte en gebreken ..	7	1	2	5	1	3	1	4	1	3	6	—
34 Ouderdom.....	44	8	4	17	4	8	6	7	4	3	35	15
35 Geweld. dood (geen zelfmoord).	19	4	1	1	—	1	—	2	1	1	11	1
36 Zelfmoord.....	2	—	—	2	—	—	—	—	4	—	1	1
37 Andere ziekten.....	90	11	5	60	22	22	10	19	7	8	64	25
38 Onbekend.....	28	2	2	14	4	11	3	1	5	2	8	11
Tot. overl. met levenl. aangeg. ..	709	100	50	325	114	102	44	85	65	75	488	179
Aantal overl. met levenl. aangeg. op 1000 inwoners per jaar.....	12.21	16.42	10.79	10.63	14.68	15.32	13.26	15.0	17.39	15.95	11.07	14.63
Tot. geb. met levenloos aangeg. ..	1265	143	123	648	198	14	74	160	90	124	108	319

Uitgegeven door het Centraal-Bureau voor de Statistiek.

- a) Hieronder 2 gestorven aan mening. cerebr. epid.
 b) " 2 " " " ulcus duodeni,
 c) " 1 " " " enceph. lethargica,
 d) " 1 " " " mening. cerebr. epid.

PERSONALIA (vervolg).

VERLEEND: Groot verlof aan J. J. VISSER, res. O. v. G. 2de kl. L. gedetacheerd geweest te 's-Gravenhage.

TER BESCHIKKING GESTELD: Met ingang van 1 Juli w. REILINGH, O. v. G. 1ste kl. Z., thans geplaatst bij het marinehospitaal te Willemsoord; met ingang van 29 Mei s. A. G. BRUMSEN, O. v. G. 2de kl. Z., vóór dien datum geplaatst aan boord Hr. Ms. *Gelderland*.

AANGEKOMEN: Met verlof hier te lande uit Ned. Oost-Indië, w. F. VAN DER KODDE en P. L. VAN ANDEL, O. v. G. 1ste kl. I. L.

GEDETACHEERD: Als chef van den geneeskundigen dienst in de legerplaats bij Oldebroek F. J. BEERNINK, O. v. G. 2de kl. L., thans in garnizoen te Willemstad.

EERVOL ONTSLAGEN: Op verzoek, M. J. ZAAIJER res. O. v. G. 2de kl. L.; met ingang van 1 Juli a.s., met recht op pensioen, wegens lichaamsgebreken H. R. VORST, O. v. G. 1ste kl. Z.

VERGUND: Om naar Nederland terug te keeren aan dr. F. J. H. VAN DEINSE, O. v. G. 1ste kl. Z., thans in Ned.-Indië.

OVERLEDEN: Op 24 Mei 1922 te Ede dr. A. VOÛTE, arts, rustend-geneesheer van Amsterdam, in den ouderdom van 74 jaren.

Promoties. — Bevorderd tot doctor in de geneeskunde aan de universiteit te Amsterdam P. J. J. HONIG, arts aldaar (Oud-Nieuwendam), op proefschrift: „*Studie over de malaria te Nieuwendam en omgeving*”, en G. N. A. KETTING, arts, op proefschrift: „*Bijdrage tot de geschiedenis van de lepra in Nederland*”; tot doctor in de geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Utrecht H. J. MANKS, arts, op proefschrift: „*Onderzoekingen over de physiologie van het gehoororgaan met behulp van de stemvork*”.

— Bevorderd tot arts: Te Amsterdam dr. H. FERIZ, C. GRIEP en mej. C. STOKKINK; te Utrecht J. BREMMER; te Groningen H. UBBENS en A. BONEBAKKER.

— Bevorderd tot tandaris: Te Utrecht P. H. BRUIJNINGS-INGENHOES, J. GRAFTDIJK, H. F. SMITH en A. C. VAN WIJLEN.

MUNTENDAM.

VEREENIGINGSVERSLAGEN.

KLINISCH GENOOTSCHAP TE ROTTERDAM.

Vergadering van Vrijdag 17 Maart 1922 1).

Voorzitter: Dr. H. KLINKERT.

Dr. L. S. HANNEMA, *Geval van aneurysma aortae*.

Spreker begint met de opmerking, dat hij een patiënt wil vertoonen, die hij nu bijna 2 jaar geleden op zijn artsencursus heeft voorgesteld onder een geheel andere diagnose, dan welke nu z. i. moet worden aangenomen. Het betreft een 36-jarigen Philippijn, stuurman van beroep, die slechts enkele woorden Engelsch spreekt, en waarbij dus moeilijk een anamnese was op te nemen, toen hij in den zomer van 1920 in het ziekenhuis kwam. Hij vertelde toen, dat hij eenige weken tevoren pijn was gaan krijgen in zijn linker zijde, was gaan hoesten en vrij veel bloed ophoestte. Sindsdien had hij wat last van kortademigheid. Vroeger zou hij altijd gezond zijn geweest. Meer was er met zekerheid niet uit hem te krijgen.

Wij zagen voor ons een mageren kleurling, die een vrij zieken indruk maakte. Zijn stem was helder. Hij was licht dyspnoisch (gemengd). De slijmvliezen waren niet anaemisch, de sclerae niet icterisch, gelijke pupillen. Tong vochtig, niet beslagen. Pols normaal in alle hoedanigheden. Geen klierzwellingen, behalve dat zich achter het linker oor een klein, hard bewegelijk kliertje bevond. Bij het bezichtigen

HANNEI
Aneurys
aortae

1) Dit verslag is door de redactie ontvangen 21 April 1922.